

«KHOMEINI ÉS UN TERRORISTA QUE DU A LA PERDICIÓN MILIONS DE PERSONES»

Naguib Mahfuz: Premi Nobel de literatura

EL TEMPS publica aquesta setmana una entrevista amb un dels pocs intel·lectuals àrabs que han atacat Khomeini després que aquest condemnara a mort Rushdie. El 1959, el llibre «Los niños de nuestra calle», de Mahfuz, fou prohibit a Egipte perquè l'estat considerà que s'hi injuriava Mahoma.

Der Spiegel/El Independiente

No és senzill per a un intel·lectual de cultura islàmica emetre un pronunciament sobre el cas Rushdie. L'egipci Naguib Mahfuz, Premi Nobel de literatura el 1988, un dels més grans escriptors contemporanis en llengua àrab, ha tingut el coratge d'oposar-se públicament a la condemna a mort dictada per l'imam Khomeini en nom no només d'un valor *tan occidental* com la llibertat d'expressió, sinó de la tolerància i l'amplitud de criteri, patrimoni també d'un Islam molt diferent del que preconitzen els dirigents de la República Islàmica de l'Iran.

—*Senyor Mahfuz, ¿per què els escriptors àrabs no protestaren quan Khomeini va dictar la sentència de mort per a Salman Rushdie?*

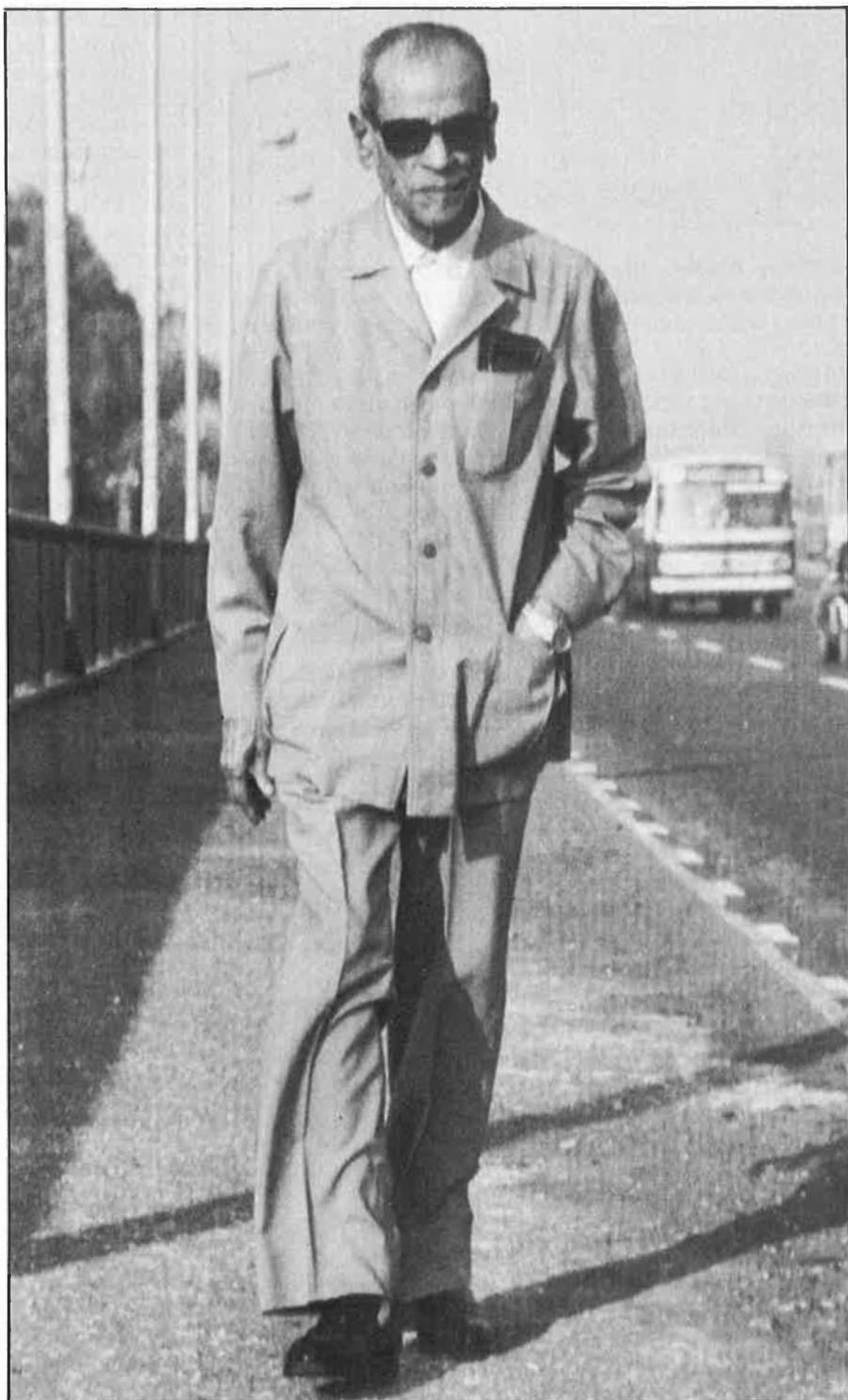
—Hi ha una onada de protestes ara mateix arreu del món islàmic.

—*Però també hi ha literats que troben just que es castigue Rushdie pels seus Versos satànics.*

—Naturalment, hi ha persones que no estan d'acord amb el contingut del llibre perquè hi veuen un atac al profeta Mahoma. Però pel que jo sé, ningú desitja per això la mort de Rushdie.

—*¿Està autoritzat Khomeini per a emetre un veredictes d'aquest tipus?*

—Khomeini és un terrorista que ha precipitat a la perdició milions de persones. L'Islam no autoritza ningú, ni tan sols als dirigents espirituals que es

Naguib Mahfuz, la tolerància i la llibertat.

posen en política, que dicten una sentència de mort sobre altres homes.

—Això no obstant, el vell iranià ha provocat una exaltació mundial i ha arrossegat al carrer milers de musulmans.

—Khomeini s'aprofita de la ignorància, fins i tot de l'analfabetisme de les masses. Ell les transforma en histèria i les manipula per a realitzar actes que no tenen res a veure amb l'Islam. Khomeini ha perjudicat l'Islam molt més que altres en la història de la nostra religió.

—Això no obstant, s'ha convertit en un factor a tenir molt en compte en el món islàmic, perquè pot enverinar les relacions entre els països islàmics i els no islàmics.

—No. El fenomen iranià no és representatiu de la immensa majoria dels estats islàmics. Fins ara no hi ha hagut cap país que haja imitat el sistema teocràtic de l'Iran. Si no fóra per la ignorància i per l'estupidesa, no ens hauríem adonat de l'agitació Khomeinista.

—¿Tenen alguna responsabilitat els mitjans de comunicació?

—De fet, els mitjans de comunicació no han aportat un esforç suficient d'aclariment. Continuem fent ús del nostre raciocini massa vegades només per a fonamentar les nostres actituds emocionals i les nostres suposicions arbitràries. Amb aquest procediment creem fets a partir del no-res. I d'aquests fets aparents, en traiem conclusions definitives i les conjures i els esperits es mouen en un món d'aparences completament artificial. L'únic remei seria una educació inspirada per la raó basada en la realitat i per això, l'estat hauria de posar els mitjans. Perquè s'ha de separar el cor del cap; altrament, es crea confusió.

—Vostè mateix ha estat víctima d'aquestes confusions. El seu llibre Aulad Haratna (Los niños de nuestra calle), que va ser determinant per a la concessió del Premi Nobel, està prohibit al seu país, perquè els guardians de l'ortodòxia no comparteixen la seua visió de l'Islam.

—El llibre ja es va prohibir el 1959 i més concretament, per l'estat. Se m'acusà, aleshores, d'haver injuriat el profeta.

—¿Ha autoritzat Mubarak el seu llibre?

—La prohibició no s'ha derogat encara oficialment, però podria ocórrer, de fet, ben aviat. El llibre no pot ser imprès encara a Egipte, això és tot. Cada any que passa, però, tenim un grau més de llibertat.

—Els crítics suposen que la Universitat d'Al-Azhar, el bastió de l'Islam

«Khomeini s'aprofita de la ignorància de les masses».

sunnita és la que impedeix la difusió del seu llibre.

—Ha estat el rector d'Al-Azhar qui ha declarat que l'única manera de contrarestar el llibre de Salman Rushdie consistia a elaborar-ne una refutació científica, és a dir, respondre amb un altre llibre. Això seria el camí correcte i no la condemna a mort.

—La revista fonamentalista islàmica Nur (Llum) del Caire, el va comparar a vostè fa algunes setmanes amb Salman Rushdie. ¿No el posa nerviós, això?

—De cap manera. A diferència del que ocorre a l'Iran, ací, a Egipte, regeix el codi penal estatal i no l'opinió d'un dirigent espiritual.

—¿Creu vostè en l'existència de valors constants aplicables a tota la humanitat?

—A mi em sembla que hi ha valors vàlids per a tothom. És clar que cada període o cada era té uns valors que —llevat d'algunes excepcions— impulsen la humanitat en el seu desenvolupament cap endavant.

—¿Veu vostè en l'actualitat valors que portarien al progrés de la humanitat, o per contra, les monstruositats comeses en la nostra època signifiquen un retrocés?

—La nostra època es caracteritza, malgrat qualsevol retrocés, per un gran

pas cap endavant. Parle dels drets humans, que han estat proclamats per les Nacions Unides i que representen un model per a tot el planeta.

—Això no obstant, els fonamentalistes islàmics diuen que els drets humans són una expressió del codi de valors occidental i, per tant, formen part de l'imperialisme cultural. Una coneguda editorial egípcia va sorprendre els seus lectors amb la frase: «Els drets de l'Islam estan per damunt dels drets humans».

—Deixem les coses clares: els drets humans no tenen res a veure amb el que alguns crítics anomenen «imperialisme cultural o invasió d'idees». Sincerament, no comprenc què pretenen dir amb això alguns caps exaltats. Si jo accepte el bagatge cultural d'altres, amplifiqui el meu àmbit de visió i augmenti el coneixement. Això és molt positiu. El que m'agrada, ho accepte o construeix a partir d'això. El que no m'agrada, ho rebutge.

—Però, és precisament en el món islàmic on ressona l'acusació que les masses no tenen en absolut la possibilitat de triar entre els valors de la seua pròpia cultura i els reconeguts valors europeus.

—Bàsicament, tothom té aquesta possibilitat. Naturalment, sempre serà

una qüestió que depèn en última instància del nivell de formació de cada individu. L'oferta entre nosaltres és molt àmplia, a l'abast de tothom i —el més important— no és de cap manera un esdeveniment dels últims anys, sinó que és accessible a tots els cercles des de fa molts decennis. No, i mil vegades no: entre nosaltres no hi ha víctimes de l'imperialisme cultural estranger, si algú rebutja ampliar els seus coneixements no té dret d'imposar a altres, que no s'han encotillat en un aïllament espiritual, aquesta servitud intel·lectual.

—No hi ha, doncs, cap tipus de contradiccions per a un literat musulmà entre els conceptes islàmics i els occidentals, bàsicament cristians.

—No ens perdem en disquisicions. ¿De què es tracta, finalment? Es tracta de valors i de normes de conducta. Si jo em plantege la pregunta «¿Què és el que vull?», m'adonaré —sempre que siga honrat amb mi mateix— d'una cosa molt clara: no estic a priori condicionat ni pels valors culturals europeus ni els valors que he heretat del meu propi món, sinó que es tracta de millorar la meua condició humana. Si per a això en tinc prou amb les meues possibilitats, molt bé. Però si he

de prendre qualsevol cosa més enllà de les meues fronteres, perfecte també. El que m'importa no són els prejudicis fossilitzats sinó l'instrument per al desenvolupament progressiu.

—L'agitació dels fonamentalistes islàmics ultrapassa aquest marc.

—La religió sempre ha representat ací un paper essencial. És a través de la religió que es pot accedir a les masses, i això no s'ha modificat encara. El que no cap en aquest marc és l'extremisme religiós o la intolerància desorbitada, i això es pot documentar històricament sense massa esforç.

—Si fóra així, els propagandistes dels últims temps de l'Islam militant haurien de perdre a la curta o a la llarga la seua influència.

—Exactament. Ara vivim una reacció momentània a les derrotes militars i a les difícils condicions de vida. Les meues novel·les tracten d'aquests fets.

—La reacció islàmica és, això no obstant, molt dura. ¿Podria ocórrer que la petició que s'aplique la Sharia (lleï islàmica) acabe amb la tolerància i cancel·le aquest pensament liberal que s'expressa en els seus escrits?

—No es tracta de dir sí o no a la Sharia sinó de quina manera es presenta aquesta Sharia, que és una pertinença

exclusiva de l'Islam. Aquest és el nucli de la qüestió. A l'Andalusia islàmica la Sharia va ser molt més progressista que les corresponents disposicions legals dels regnes cristians. L'edat d'or dels jueus, per exemple, es va desplaçar a l'Espanya àrab.

—Els propagandistes actuals de la reintroducció de la Sharia pretenen aparentment objectius menys tolerants.

—La interpretació no ha progressat des de fa mil anys. Això no obstant, la Sharia s'ha d'acomodar a l'esperit dels temps i no ha de fer, per exemple, cap distinció entre musulmans, cristians i jueus. La legislació islàmica ha d'anar d'acord amb els temps, de la mateixa manera que ocorre amb les lleis de tot el món. Perquè, si els principis islàmics s'interpreten d'acord amb els temps, no són cap obstacle per al progrés i l'esperit de la nostra època.

—¿La democràcia occidental parlamentària es pot defensar també a través de l'Islam? Alguns pensadors importants de l'Islam no són d'aquesta opinió.

—La democràcia és el millor sistema que fins ara ha posseït la humanitat. És clar que les estructures democràtiques s'harmonitzen amb la nostra religió. □

SALA D'EXPOSICIONS DE LA FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS

CARRER CORREU, 3. VALENCIA TEL. 351 14 35

LA MÀGIA DE PICASSO

100 FOTOGRAFIES
DE DAVID DOUGLAS DUNCAN

17 MARÇ - 30 ABRIL

FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS

AULA DE CULTURA

NOUS CURSOS ESPECIALS

Programació del mes d'abril:

- Curs de dicció
- Curs de dicció per a actors
- Curs de literatura catalana
- Curs de perfeccionament de morfosintaxi i coherència interna de la llengua

(Als alumnes de dicció se'ls facilitarà la realització d'una prova de veu en estudis professionals de doblatge)

INFORMACIÓ:

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ
C/ Moratín, 15-6
Telèfon 351 17 27 - 46022-VALENCIA